FRIHET

Nr. 9. 15/1o 1941.

Vår stilling.

Da tyskerne kom til Norge 9. april ifjor, sendte de ut en erklæring om at de kom for å beskytte landet, og at de tyske tropper skulle trekkes tilbake når krigen var slutt. De erklærte at de ikke skulle blande sig inn i landets indre anliggender. - Naturligvis varte det ikke lenge før folk begynte å forstå at disse erklæringer var mindre verd enn papiret de var skrevet på. Tyskerne øvet snart et sterkt trykk på våre myndigheter, blandet sig inn i den sivile administrasjon, oppløste de politiske partier og innsatte sine egne lakeier som såkalte konstituerte statsråder til å administrere under Terbovens ledelse.
Nå har Reichskommissar tatt skrittet helt ut. Han erklærte i sin tale lørdag den 4. oktober at Tyskland vil sikre sig herredømmet over Norge "for alle tider", og det var to veier til å nå dette mål: Enten tysk suverenitet eller n.s. styre. Dette vil i virkeligheten si at begge veier fører til det samme resultat - for Tyskland og det norske folk. I begge tilfeller vil en få en tysk vasallstat, og det vil nærmest være en smaksak om en skal foretrekke et rent tysk styre eller et tysk regime gjennem n.s. I begge tilfeller har vi mistet vårt frihet og er underkastet diktat fra Berlin.

Denne skamløse erklæring fra Terboven gjør det om mulig enda klarere enn før hvilke oppgaver det norske folket har å arbeide for. Erklæringen gjør det klart at vi ikke vil vinne vår frihet tilbake dersom Tyskland seirer. Videre er det blitt helt klart at enhver styrkelse av n.s. betyr en økt trussel mot norsk selvstendighet. Endelig er det blitt tindrende klart at de som slutter sig til n.s., deltar i et landsforræderisk arbeid.

Stillet overfor disse fakta, må det norske folket holde fast ved sin gamle politikk. Ingen norsk mann eller kvinne inn i n.s. - Ingen nordmann til salgs! Tidligere hadde vi enkelte organisasjoner som vi kunne støtte oss til i denne politikken, men etter den 1o. september er situasjonen forandret. Fagbevegelsen eksisterer ikke lenger. Tillitsmennene er dømt, noen til døden, noen til langvarige tukthusstraffer og enda flere sitter som sikringsfanger i landets fengsler og konsentrasjonsleirer. Det samme gjelder andre organisasjoner, det gjelder dem som arbeider ved Universitetet, i skolene, det gjelder funksjonærer og tjenestemenn av alle slag - kanskje særskilt i politi- og fengselsetatene. Nå må hver enkelt kvinne og mann erstatte organisasjonene, ta mot presset og truslene på samme måte som organisasjonene har gjort før. De må si NEI til n.s.kravene om innmeldelse og arbeid i partiets tjeneste - et arbeid som kan bety undergang for Norge.
Den nye situasjonen stiller naturligvis større krav til hver enkelt, og det ligger slik an at enhver får overveie tingene nøie og ta det standpunkt som fører til det riktige resultat for oss alle.
Etter at de tyske myndigheter med tilslutning av n.s. har opptrådt med eksekusjonspeletonger mot de norske frihetskjempere, kan det ikke være tale om å gi etter på noe punkt. Våre beste menn sitter i fengsler og konsentrasjonsleirer. Det er en selvfølge at vi fortsetter der de slapp, på samme måten, i trofast arbeid for

FRIHET FOR LAND OG FOLK.

Den norske forleggerforening

er satt under tysk formynderskap. Det sittende styre, med direktør Harald Grieg som formann, er avsatt, og det er innsatt en kommissarisk formann, megler Hans S. Jacobsen fra Moss. Han har gitt ut et nazitidsskrift "Ragnarok", men savner enhver tilknytning til og enhver innsikt i forlagsvirksomhet.

VI SKAL TIE SAMMEN OG HOLDE UT SAMMEN!

Nye trusler - ny terror.

Det er ikke lett for tyskerne og deres betalte leiesvenner å få de norske tjenestemenn til å bøie sig under åket og krype slik som den såkalte "nyordningen" betinger. Tjenestemennene, arbeiderne og funksjonærene i de offentlige yrker og etater holder ryggen rak. Det går derfor ikke lang tid mellem hver gang det er nødvendig å innskjerpe underdanighet og ydmykhet overfor "herrene".

Det synes som om ensretterne har det særlig tungt i telegraf- og telefonetaten. Et nytt oppslag fra den nazistiske telefondirektør, Richard With, som er satt opp ved Oslo Telefonanlegg, er karakteristisk i så måte. Oppslaget har følgende ordlyd:

" Det innskjerpes at enhver form for sabotasje, demonstrasjon, uhøflig opptreden, fornærmelig handling, likegyldighet, manglende tjenestevillighet eller lignende mot De tyske myndigheter, vil få de alvorligste følger for vedkommende.

Den tyske vernemakt har satt inn "Sonderführer" ved Oslo Telefonanleggs automatsentraler.

Sonderführer har rett og plikt til å innhente tekniske og driftsmessige oplysninger om samtlige telefoninnretninger og holde sig ajour med disse. Hvis Sonderführer eller annen myndighet innen den tyske vernemakt henvender sig til arbeiderne eller funksjonærene ved Oslo telefonanlegg, skal disse straks gi de ønskede oplysninger. Er de selv ikke i stand til å gi disse, skal de straks på en høflig og forekommende måte sette vedkommende i forbindelse med sine nærmeste overordnede.

De respektive fagsjefer, overingeniøren for Den tekniske avdeling, overingeniøren for stasjonene og stasjonsverkstedene og kontorsjefen for Den administrative avdeling er personlig ansvarlig for at denne instruks blir overholdt".

Det er tydelig at telefonanleggets arbeidere og funksjonærer gjennem sin holdning har satt tyskerne på plass. Derfor denne innskjerpningen. Derfor disse nye truslene og terroren. - Men det skal mer enn en "Sonderführer" til for å knekke norske arbeidere....

En av de nye.

Det er nye navn som er blitt tilsatt som "kommissærer" i fagforbundene. Vi omtalte noen av dem i vårt forrige nummer og skal etterhvert presentere de andre som nå skal ta hånd i hanke med fagorganisasjonens arbeid. Det er i sannhet en pen samling undermålere, tullinger og kjeltringer.

Den nye kommissær i Telegraf- og Telefonforbundet, Rolf Nilsen, arbeidet i sin ungdom ved Jernbaneverkstedet i Oslo, der faren var formann. Han gikk den elementær tekniske dagskolen, men sluttet før skoletiden var omme. Han sluttet også på verkstedet etter kort tid, og gikk til sjøs et par år, men til slutt rømte han fra skibet i Australia, hvor han tok arbeid på en farm. Under innhøstningsarbeidet brakk han begge armene, og etter et halvt års sykefrie drog han til U.S.A. Her arbeidet han ved en rekke verksteder, men fikk over alt sparken, og i 1930/31 vendte han hjem igjen til Norge. Han fikk så arbeid ved [illegible] mek. verksted for å få verkstedtiden til Oslo Maskinistskole, hvor han visstnok greidde å få eksamen. Etter å ha fartet omkring fra jobb til jobb fikk han i 1938 (gjennem venner og kjente) jobb ved Telegrafverkets hovedverksted som verktøimaker, men i denne stillingen gjorde han sig snart helt ubrukelig, og i den siste tiden var han nærmest brukt som sjauer på verkstedet. - Men nå er han altså funnet brukbar som kommissær og formann for landets telegraf- og telefonarbeidere!

Arrestasjoner.

Formannen i Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Oslo, Fredrik Jensen, og sekretær Henry Jørgensen i Handels- og Kontor er blitt arrestert.

Stillingen på Østfronten.

Ajourført til onsdag den
15. oktober 1941.

De tyske tropper velter nå frem langs en frontlinje som strekker sig fra Leningrad i nord til Det asovske hav i sør, men det er kampene om Moskva som teller mest, og det er her Hitler har satt inn de fleste og best utstyrte troppene.
Det tjener ikke til noe å legge skjul på at stillingen er kritisk, og at det kan være inntruffet en avgjørende begivenhet før dette når frem til våre lesere, men stillingen er - etter alt å dømme - ikke så katastrofal som Tyskland vil gjøre den til. Russerne hevder nemlig meget bestemt at de russiske hovedstyrkene på dette frontavsnittet ikke er blitt helt omringet - slik som tyskerne har hevdet - men at de har vært i stand til å trekke sig tilbake i noenlunde god orden og under en stadig og innbitt kamp med de tyske angripere. Det forhindrer ikke at tyskerne har vært i stand til å omringe noen av de russiske frontgruppene og russerne har sikkert lidt store tap, både av mennesker og materiell, men en kan også gå ut fra at tapene har vært meget store hos den angripende parten, og da kan resultatet av kampene - som hittil - bli avhengig av hvem det blir som til slutt disponerer over de største resursene.
De tyske troppene står nu i en kjempemessig bue vest for Moskva med sin venstre flanke ved Kalinin, omlag 160 km. fra Moskva, og sin høire flanke litt nord for Orel, 275 km. sørsørvest for hovedstaden. De hardeste kampene utkjempes på midtsektoren - ved Wjasma, som er blitt evakuert av russerne og hvor tyskerne er rykket videre frem mot Borodino, omlag 100 km. fra Moskva og kjent som Napoleons klassiske slagfelt. Et tysk panserangrep, rettet direkte mot Borodino, er blitt slått tilbake ved russiske motangrep, men kampene fortsetter og foreløpig er dette fremstøtet det mest kritiske for Moskva. Kampene ved Brjansk og Orel har ikke bragt tyskerne de samme resultater, terrengmessig sett, som kampene ved Wjasma, men de har vært like harde og like kostbare, både for angriper og forsvarer.
I Ukraina fortsetter kampene mellem Poltava og Charkow, og det synes som om den tyske fremrykningen i dette avsnittet er stanset nesten helt opp, men til gjengjeld går fremrykningen meget hurtig langs Det asovske hav, hvor Mariupol er nådd og hvor trusselen mot Donetz-bekkenet med sine viktige industrier øker for hver dag som går.
På Leningrad-fronten har russerne på sett og vis initiativet med sine stadige utbrytningsforsøk, og det er antydet at ringen rundt byen er blitt litt slakkere, men noe avgjørende gjennembrudd er ikke oppnådd, og Leningrad er fremdeles i samme stilling som Odessa. Fra de nordligste frontavsnittene foreligger ingen nye meldinger av betydning.

Når dette skrives, når kampene om Moskva sitt høidepunkt, og det er ingen gitt å si noe om resultatet. Vi får, i all vår avmakt, håpe at de russiske troppene vil være i stand til å trekke sig tilbake i god orden, enda om hovedstaden faller, slik at fronten blir opprettholdt øst Moskva. Lykkes det de russiske troppene å opprettholde sin motstand, vil vi få en vinterkrig med pusterom for reorganisering og nye forsyninger til de kjempende armeer. Etter de uttalelser som foreligger fra engelsk og amerikansk hold ettervtremaktskonferansen i Moskva, kan det ikke være tvil om at de store demokratiene i vest vil sette alt inn på å skaffe Sovjet de forsyninger som trenges for å fortsette kampene gjennem vinteren og våren som kommer, slik at Hitlers løfte om at kampene i øst skulle avsluttes i år, vil bli gjort til intet. Hvilken moralsk betydning det vil få, både blant de tyske soldatene og på hjemmefronten, skulle det være unødvendig å komme nærmere inn på.

Livet i Moskva

har hittil gått sin vante gang. Teatrene spiller for stappfulle hus, og i fabrikkene arbeides det døgnet rundt, men alle nattkafeer er stengt og all dans er forbudt.

Den engelske luftoffensiven i vest har nu tatt sig opp igjen. Natt til mandag rettet over 3oo engelske fly et av krigens kraftigste angrep mot mål i nordvest- og vest-Tyskland med Nürnberg som hovedmål. Ellers har Køln, Düsseldorf, Bremen og andre viktige industristeder og havne byer hatt besøk av engelske flyvere.
På norskekysten er det blitt rettet flere vellykte angrep mot tyske forsyningskonvoier på Vestfjorden, ved Bodø og Ålesund og i Sognefjorden. Tirsdag ettermiddag blev således to skib rammet av fulltreffere og et tredje alvorlig skadd, men på grunn av usiktbart vær, kunne en ikke med sikkerhet konstatere om skibene sank.
I Middelhavet fortsetter jakten på de tysk-italienske konvoiene til Libya, og det britiske admiralitet meddelte tirsdag at engelske undervannsbåter hadde senket to skib og skadd et tredje, slik at det måtte settes på land. Samtidig hadde en nederlandsk u-båt senket et fjerde skib av den samme konvoien. Fra landfrontene i Middelhavsområdet foreligger intet nytt.

På den underjordiske fronten foreligger meldinger om stigende misstemning i Italia. I Jugoslavia fortsetter geriljakampene og i nærheten av Beograd [illegible] har lidt relativt store tap under kamper med nasjonale tropper. I Tsjekko-Slovakia fortsetter henrettelsene, uten at det foreligger andre tegn på en organisert oppstandsbevegelse.

En norsk lastebåt er kommet til Reykjavik etter å ha senket en tysk ubåt i Atlanterhavet. Ubåten fyrte av en torpedo mot lastebåten som blev rammet og stygt skadd. Etterpå kom u-båten opp i overflatestilling, men blev da møtt av kanonild fra den norske båten. Etter den andre salven forsvant u-båten i en røk-søile, og den norske besetningen regnet sikkert med at den var gått til bunns. Den norske båten klarte å komme sig inn til Reykjavik for egen maskin - en prestasjon som tjener besetningen til stor ære og ære.

Avisene i Norge offentliggjorde for en tid siden en "redselsmelding" om at tre islendinger skulle være flyktet til Norge etter å ha drept noen engelskmenn på Island som skulle ha voldtatt hustruene til to av islendingene og en søster av den tredje. - En melding fra Reykjavik til "Frihet" forteller at en på Island ikke kjenner noe som helst til dette "intermessoet". Den største avisen på Island - Morgunbladir - offentliggjør den tyske meldingen under overskriften: "Eventyr fra Island i tysk kringkasting".

Mens det i september i fjor blev drept omlag 17ooo sivilpersoner i England under tyske flyangrep, blev det i september i år bare drept nær 5oo sivilpersoner under de tyske luftangrepene. Nedgangen er påtagelig, men tyskerne hevder likefullt at luftangrepene mot England er blitt opprettholdt i stor målestokk, uansett krigen i øst. De tørre tallene slår denne påstanden ihjel, og viser at det tyske luftvåpenet har sin begrensning - tross alt!

Vet De at brødvarer ikke er rasjonert i England og at de leveres i samme kvalitet som før krigen?
Kaffen er heller ikke rasjonert, men dette spiller kanskje mindre rolle for engelskmennene som helst drikker te. Men for de norske styrkene må det være en stor fordel!
Kjøttrasjonen er såvidt rikelig at den tillater to kjøttmåltider i uken. Det er noe annet enn her hjemme, hvor det riktignok har vært litt bedre i det siste, men hvor en vel kan regne med at kjøttet vil forsvinne igjen når slaktesesongen er over.

Etter kultur- og folkeopplysningsdepartementets forordning, er vi nå forpliktet til å oppgi trykkested og ansvarshavende for "Frihet". Da begge deler er vekslende, beklager vi ikke kan stå til tjeneste med de ønskede opplysninger nettop nu, men de skal komme - når tidspunktet er mer gunstig, hr. Lunde. Vi kan love Dem at De skal bli meget overrasket - både over trykkestedet og den ansvarshavende.